

Artykuł ukazał się w:

Konkurencyjność i innowacyjność regionów w warunkach globalizacji i metropolizacji przestrzeni, pod red. J. Kota, Akademia Świętokrzyska, Kielce 2007, s. 93-101.

ZAŁOŻENIA REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI DLA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO – RIS-P

Alicja Sekuła, Politechnika Gdańska, Alicja.Sekula@zie.pg.gda.pl

Istota innowacji

O innowacjach mówi się obecnie, że to koło zamachowe każdej gospodarki. Punktem wyjścia do zrozumienia istoty innowacji jest definicja sformułowana przez J. Schumpetera 80 lat temu - w roku 1927¹. To nowa kombinacja środków produkcji, która może mieć miejsce w sytuacjach:

- wprowadzenia na rynek nowego towaru, takiego, który konsumentom nie jest znany lub nowego gatunku znanego towaru,
- wprowadzenia nowej metody produkcji lub sprzedaży, dotąd nie wypróbowanej w danej gałęzi przemysłu,
- otwarcia nowego rynku zbytu, na którym jakaś gałąź przemysłu danego kraju dotychczas nie istniała, przy czym nie ma znaczenia czy rynek ten wcześniej istniał czy nie,
- zdobycia nowego źródła surowców lub półfabrykatów niezależnie od tego, czy źródło to już było czy zostało stworzone,
- nowej organizacji jakiegoś przemysłu – złamanie monopolu lub przeciwnie – jego stworzenie.

Zatem innowacja dotyczyć może produktu, procesu produkcyjnego, surowców, formy organizacyjnej i rynków zbytu, o ile są nowe lub po raz pierwszy w danych warunkach użyte.

Współcześnie przedstawiane definicje rozwijają, uzupełniają bądź skupiają się na jednym z przypadków sformułowanych przez Schumpetera. Zwięzłe określenie E. Okoń-Horodyńskiej, podkreślające aspekt ciągłości, nowości i konieczności wdrożenia w życie innowacji brzmi: „(...) innowacja jest procesem polegającym na przekształceniu istniejących możliwości w nowe idee i wprowadzeniu ich do praktycznego zastosowania”². Według J. Baruka, definiującego pojęcie w sposób bardziej szczegółowy, innowacją nazwiemy świadomie zaprojektowaną i po raz pierwszy zastosowaną w danej społeczności zmianę dla osiągnięcia korzyści społeczno-gospodarczych, spełniającą określone kryteria techniczne, ekonomiczne, społeczne, dotyczącą produktu, metod wytwarzania, organizacji pracy i produkcji lub zarządzania³. Patrząc przez pryzmat przytoczonych definicji oraz sformułowanych przez Schumpetera wytycznych ustalić można cechy charakterystyczne innowacji⁴:

¹ Por. A. Glapiński, *Kapitalizm, demokracja i kryzys państwa podatków. Wokół teorii Josepha Aloisa Schumpetera*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2004, s. 109

² E. Okoń-Horodyńska, *Instytucjonalne struktury na rzecz innowacyjności w Polsce*, (w:) E. Okoń-Horodyńska (red.), *Innowacyjność a rozwój gospodarki Polski – siły motoryczne i bariery. Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego „Studia ekonomiczne” nr 28*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice 2003, s. 47

³ Por. J. Baruk, *Zarządzanie wiedzą i innowacjami*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2006, s. 102-103

⁴ Tamże, s. 102

- to celowa zmiana, korzystna w stosunku do stanu obecnego, mająca po raz pierwszy zastosowanie w danej społeczności,
- w jej następstwie uzyskuje się poprawę w sferze technicznej, ekonomicznej i społecznej,
- dotyczy wyrobów, procesów, organizacji, metod zarządzania, rynku,
- to środek realizacji celów rozwojowych organizacji gospodarczych,
- uważana jest za nośnik postępu technicznego, o ile przynosi efekty ekonomiczne.

Innowacje mają bezpośredni związek ze stanem gospodarki, a w szczególności z jej konkurencyjnością. Im wyższa innowacyjność gospodarki, tym lepsza pozycja konkurencyjna kraju. Na innowacyjność gospodarki składają się: gotowość oraz umiejętność szukania i wdrażania efektów prac badawczych, rozwojowych, nowych koncepcji, pomysłów i wynalazków przez przedsiębiorców⁵. Przedsiębiorcy ci nie powinni podejmować działań wyłącznie na szczeblu najwyższym, o zasięgu ogólnokrajowym. Równie ważnym, a czasami nawet ważniejszym, jest wzrost poziomu innowacyjności na szczeblu regionalnym. Podnoszenie konkurencyjności regionów w dużej mierze odbywa się dzięki rozwojowi innowacyjności. Zostało to uwypuklone chociażby w koncepcji noszącej nazwę „regionu uczącego się”, uznającej taki region za początek budowy regionalnych systemów innowacji.

Znaczenie regionów znalazło również odbicie w roli przypisywanej polityce regionalnej w Unii Europejskiej. Z roku na rok ma coraz większy wpływ na kształt życia społeczno-gospodarczego krajów będących członkami UE. Rola regionów w podejmowaniu działań pobudzających rozwój gospodarki jest coraz istotniejsza. Pojawiają się nawet opinie, że to region jest miejscem, w którym inicjowana jest i transferowana do życia gospodarczego większość innowacji. Służą temu regionalne systemy innowacji stanowiące wyodrębnione administracyjnie obszary. W ich obrębie ma miejsce współpraca na rzecz rozpowszechniania innowacji. Podmiotami współpracującymi jest z jednej strony środowisko naukowo-badawcze, uznawane za źródło innowacji, a z drugiej przedsiębiorcy, wykorzystujący i upowszechniający powstałe pomysły w sposób komercyjny. Pierwsza grupa podmiotów tworzy popytową stronę procesu tworzenia i wdrażania innowacji, druga podaźową - podnoszenie innowacyjności gospodarek regionalnych następuje w wyniku dążenia małych i średnich przedsiębiorstw do pozyskania nowych technologii.

Regionalne strategie innowacji – przesłanki tworzenia

Jedną z przesłanek stabilnego i długotrwałego wzrostu gospodarczego tkwi w sukcesywnym podnoszeniu poziomu wiedzy, tworzeniu i stosowaniu nowych rozwiązań organizacyjnych i technicznych – innowacji. Kreowanie i wspieranie innowacji w Unii Europejskiej ukierunkowane jest regionalnie, co oznacza, że państwa członkowskie prowadzą własną politykę innowacyjną. Tak jak każda inna działalność podlega, w myśl zasady subsydiarności, wsparciu ze strony instytucji unijnych i krajowych. Możliwość wsparcia stworzył utworzony w roku 1975 Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ang. European Regional Development Fund – ERDF). Obecnie jednym z założeń

---

⁵ Por. B. Kowalak, *Konkurencyjna gospodarka. Innowacje – infrastruktura – mechanizmy rozwoju*, Wydawnictwo Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB, Radom 2006, s. 15

działania ERDF-u jest wsparcie tworzenia i realizacji regionalnych strategii innowacji sprzyjających tworzeniu regionalnych systemów innowacji.

Unia Europejska traktuje opracowywanie i realizację regionalnych strategii rozwoju innowacji za jeden z istotniejszych dokumentów programowania rozwoju regionów. Źródłem tworzenia regionalnych strategii innowacji należy szukać w początkach lat dziewięćdziesiątych ub. wieku. Posunięciem przeciwdziałającym istnieniu barier ograniczających zdolność regionów krajów Unii Europejskiej do innowacji było tworzenie Regionalnych Planów Technologicznych. Jeden z celów wspomnianych dokumentów to skłonienie regionów do tworzenia strategii innowacji. Budowę planów technologicznych uznaje się za pierwszy przejaw strategicznego podejścia do innowacji. Kolejnym były prace nad opracowaniami służącymi tworzeniu regionalnych systemów innowacji. Projekty, noszące nazwę Regionalnych Strategii Innowacji i Transferu Technologii (w skrócie RIITS, ang. *Regional Innovation and Technology Transfer Strategies*) lub Regionalnych Strategii Innowacji zaczęto wdrażać od 1994 roku. Pierwsze z wymienionych szczególnie naciskały na transfer technologii uznając go za kluczowy czynnik w procesie zwiększania innowacyjności w regionach. Realizacja tych narzędzi miała podnieść konkurencyjność gospodarek europejskich w stosunku do wiodących - amerykańskiej (USA) i japońskiej. Choć nie wszystkie działania przyniosły zamierzone efekty i nie w jednakowym stopniu, to pozytywne doświadczenia w przypadku niektórych regionów w realizacji projektów wspomagających innowacyjność regionalnych gospodarek spowodowały, że poszerzono liczbę krajów zaangażowanych w projekty o kraje stowarzyszone. Zwiększono także instrumentarium. Realizacja strategii innowacji wiąże się z możliwością uzyskania środków m.in. z następujących funduszy:

- ZPORR – Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego,
- SPO WKP – Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw,
- SPO RZL - Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich.

Opracowania, tworzone jako regionalne strategie innowacji, muszą spełniać następujące warunki⁶:

- opierać się na partnerstwie publiczno-prywatnym, a ostateczny kształt powinien powstać w wyniku konsensusu społecznego,
- mieć popytowy charakter, a zatem koncentrować się na innowacyjnych potrzebach firm, zwłaszcza sektora MSP,
- mieć charakter oddolny (tzw. bottom-up) i wiązać się z włączeniem regionalnych podmiotów sfery B+R,
- eksponować komercjalizację badań naukowych, w wyniku której wdrożone zostają projekty innowacyjne w firmach, przedsięwzięcia sektora badawczo-rozwojowego oraz otoczenia biznesu, a także rozwiązania współpracy na poziomie regionalnym,
- region podejmujący się tworzenia RIS winien korzystać z doświadczenia innych regionów europejskich.

Zakłada się, że poprawnie zbudowana strategia innowacyjności⁷:

---

⁶ Por. W. Gaczek (red.), *Innowacje w rozwoju regionu. Zeszyty Naukowe 57*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2005, s. 216-217

- 1) identyfikuje w regionie stan przemysłu opartego na wiedzy,
- 2) ustala i wykorzystuje atuty regionu,
- 3) wskazuje sposoby działań lokalnych i regionalnych liderów oraz wspiera lobbing na rzecz innowacji technologicznych,
- 4) zawiera rozwiązania intensyfikujące rozwój przedsiębiorczości,
- 5) propaguje inwestycje w innowacje,
- 6) określa system budowania relacji i współdziałania między podmiotami tworzącymi regionalne sieci innowacji,
- 7) ustala metody wsparcia potencjału instytucji badawczo-rozwojowych oraz edukacyjnych,
- 8) jednoznacznie definiuje cel długookresowy.

Strategia to zapis zintegrowanych i skoordynowanych działań przedstawiający cele do osiągnięcia oraz zadania do wykonania w określonym czasie, w odniesieniu do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych oraz przy uwzględnieniu dostępnych zasobów. Pod względem metodyki budowy nie różni się od innych tego typu dokumentów. Każda strategia, w tym również innowacji, powinna składać się z trzech następujących po sobie kroków: tworzenia (definicji), wdrażania (implementacji) oraz oceny – kontroli. Czynniki mające wpływ na powodzenie realizacji RSI dzielą się na dwie kategorie: związane z charakterem regionu i ze strategią. W grupie pierwszej znajdują się następujące elementy: sytuacja gospodarcza, warunki instytucjonalne, stopień innowacyjności firm, system edukacyjny, istnienie podmiotów - przedsiębiorstw i ośrodków tworzących wiedzę - zainteresowanych innowacjami oraz stan i sytuacja tych ośrodków. Do grupy drugiej należą: praktyka w prowadzeniu polityki innowacyjnej, siła i autonomia władz regionalnych, wsparcie polityczne dla wdrażania strategii, stopień zaangażowania ekspertów, motywacja i przyzwolenie dla podejmowania ryzyka oraz wielkość środków finansowych na realizację strategii⁸.

Prawidłowo opracowany dokument to narzędzie rozwijania lub podtrzymywania, gdy jest wysoki, potencjału innowacyjnego regionu. Nieodzownym elementem strategii jest uzyskanie konsensusu między trzema głównymi grupami podmiotów zaangażowanych w jej budowę i realizację. Dwie pierwsze, wcześniej wspomniane, to przedsiębiorstwa oraz ośrodki akademickie, stanowiące zaplecze badawczo-naukowe. Trzecia grupa obejmuje władze lokalne i regionalne, odgrywające rolę stymulującą w nawiązywaniu współpracy i wspierające rozwój inicjatyw między sferą przedsiębiorstw a sferą badawczo-rozwojową.

Rozpoczęcie współpracy najczęściej następuje w określonych okolicznościach. Aby przebiegała w sposób pożądaný i efektywny należy stworzyć warunki, w których przedsiębiorcy będą skłonni do nawiązania współpracy. Pierwszy krok polega na uświadomieniu korzyści płynących z kooperacji. Bliskość przestrzenna przedsiębiorstw i podmiotów nauki jest czynnikiem ułatwiającym przepływ informacji i wiedzy między uczestnikami procesu zwiększania konkurencyjności regionu. Po stronie przedsiębiorstw leży artykułowanie potrzeb, zaś po stronie jednostek akademickich przedstawienie swoich

---

⁷ Tamże, s. 217

⁸ Por. M. Mackiewicz, *Regionalne strategie innowacji a konkurencyjność polskich regionów*, Uniwersytet Gdański, Wydział Ekonomiczny, Sopot 2006, s. 185

możliwości dostosowania działalności do charakteru potrzeb. Współpraca powinna uzupełniać i wypełniać koncepcję rozwoju regionu. Taki sposób współpracy w ramach regionalnych strategii innowacji znacząco poprawia zakres dialogu i współpracy między kluczowymi aktorami w regionie.

Strategie innowacji istnieją w regionach najczęściej obok strategii rozwoju regionu, jako dokumenty uzupełniające. O ile te pierwsze skupiają się głównie na przyspieszaniu rozwoju poprzez zwiększanie konkurencyjności gospodarki (stąd też spotykane czasami określenie „generator podatkowych dochodów”), to te drugie dotyczą wszystkich aspektów życia w regionie, nie tylko sfery gospodarczej, ale i społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, środowiska, bezpieczeństwa publicznego itp. Stąd też traktowane są jako dokumenty nadrzędne.

Podsumowując, narzędzia jakim są regionalne strategie innowacji przyczyniają się do wzrostu konkurencyjności regionów zarówno z perspektywy długiego, jak i krótkiego horyzontu czasowego. Skupiają się na działaniach prowadzących do podniesienia poziomu technologicznego i rozwoju kapitału ludzkiego dzięki współpracy przedsiębiorców i ośrodków naukowych przy udziale władz samorządowych.

Priorytety Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Pomorskiego⁹

Pierwsze prace nad opracowaniem pomorskiej strategii innowacyjności rozpoczęły się w roku 2002. Przyjęto wówczas oficjalną nazwę dokumentu - Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Pomorskiego. zamiennie używany jest skrót RIS-P pochodzący od nazwy angielskiej - Regional Innovation Strategy for Pomerania Voivodship.

RIS-P opracowano, by zwiększyć konkurencyjność Pomorskiego nie tylko w stosunku do regionów w kraju, ale i w obszarze całej Unii. Rozwija jeden z istotniejszych priorytetów określonych w strategii województwa, jakim jest konkurencyjność. Zdecydowano się stworzyć osobny dokument poświęcony wyłącznie problemowi innowacji, gdyż przyjęta w roku 2000 Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego, pomimo odniesienia do konkurencyjności, nie zawierała celów, programów i zadań odpowiadających wymogom stawianym regionalnym strategiom innowacji.

Zarząd Województwa Pomorskiego w maju 2003 r. oficjalnie rozpoczął realizację RIS-P'u. Projekt opracowywało konsorcjum składające się z publicznych uczelni trójmiejskich i instytucji powołanych do wspierania przedsiębiorczości. Przewodniczyła Politechnika Gdańska. Ponadto uczelnia ta od połowy 2005 roku jest także jednostką wdrażającą dokument w ramach Szóstego Programu Ramowego Unii Europejskiej. Wcześniej, 22 grudnia 2004 r., strategię RIS-P jednogłośnie przyjął Sejmik Województwa Pomorskiego. Pod koniec roku 2005 Zarząd Województwa Pomorskiego powołał Komitet Sterujący ds. Regionalnej Strategii Innowacji. Zadania Komitetu to, w skrócie, nadzór nad wdrażaniem, monitoring i zapewnienie koordynacji między realizowanymi w ramach strategii projektami.

---

⁹ Informacje na temat pomorskiej strategii innowacji zaczerpnięto ze strony Biura Wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji (RIS-P) - <http://www.ris-pomorskie.pg.gda.pl/>, data dostępu 31.03.07

Horyzont czasowy, którego dotyczy strategia obejmuje 9 lat – od roku 2005 do 2013. Dwa początkowe lata, tzn. 2005 i 2006, to etap początkowy. Poświęcony został zbudowaniu systemu RIS-P. W okresie tym powstały np. w Gdyni i Gdańsku parki naukowo-techniczne. Rok 2007 rozpoczyna II etap zwany okresem wdrażania. Jest to czas przeznaczony na realizację celów głównych projektu i wynikających z nich działań. Przez te lata, tzn. do roku 2013, województwo pomorskie w ramach realizacji strategii dysponować będzie środkami na kwotę 17 milionów zł.

Właściwy dokument podzielony jest na kilka części. Założenia, poprzedzone charakterystyką potencjału gospodarczego województwa, sfery badawczo-rozwojowej, instytucjonalnej, sektora MSP oraz obszarów pozatrójmiejskich, przedstawiono w rozdziale siódmym i następnych. Część projektowa obejmuje misję, cel generalny, cele główne, szczegółowe, priorytety oraz elementy nieopisane w niniejszym opracowaniu, takie jak: działania przewidziane do realizacji, system monitoringu czy przyjęte rezultaty wdrożenia.

Misja, obrazująca podstawową intencję strategii innowacji, została sformułowana następująco: *rozwój konkurencyjnej gospodarki opartej na innowacjach dla podniesienia poziomu życia społeczności Regionu*. Jak widać, zawiera główne założenia, będące przesłankami do opracowywania strategicznych dokumentów innowacyjnych. Ponadto podkreśla podmiot działań, jakim zawsze w ostatecznym rozrachunku winny być społeczności zamieszkujące dany obszar. Można przypuszczać, że w wielu podobnych projektach brzmi w sposób zbliżony. Jest to cecha charakterystyczna nie tylko strategii innowacji, ale większości strategii rozwoju przestrzeni, których konkretyzacja dokonuje się dopiero na poziomie celów i zadań realizacyjnych.

W niektórych opracowaniach strategicznych misja to jednocześnie główny cel kierunkowy. W analizowanym przypadku jest inaczej. Założono, że pożądaný stan, jako efekt zrealizowanej strategii odzwierciedla cel generalny brzmiący następująco: *zbudowanie skutecznego i sprawnego systemu wspomagania rozwoju innowacji dla osiągnięcia wysokiej konkurencyjności Regionu*. A zatem, w wyniku prawie dziesięcioletnich działań powstanie w województwie pomorskim system wsparcia dla rozwoju innowacji. Cel ten, zgodnie z regułą dezagregacji, podzielony został na cele niższego rzędu, zwane w omawianym dokumencie celami głównymi. Ich zadaniem jest przedstawienie pożądaných stanów w wydzielonych obszarach współpracy. Sformułowano cztery cele główne, oznaczone w projekcie symbolem H, tzn.:

H1 – *budowanie konsensusu i partnerstwa dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego i innowacyjności w regionie,*

H2 – *kształtowanie kultury innowacyjnej i edukacja proinnowacyjna,*

H3 – *wsparcie rozwoju obszarów poza aglomeracją trójmiejską poprzez innowacje,*

H4 – *wsparcie rozwoju MSP w regionie poprzez szerokie wykorzystanie potencjału innowacyjnego aglomeracji trójmiejskiej.*

Choć z graficznego przedstawienia celów głównych w projekcie RIS-P nie wynika hierarchiczność czy wzajemne przyporządkowanie, to zostało wspomniane, że cele H1 i H4 traktowane są jako kluczowe, zaś najważniejszym i priorytetowym jest H1 kładący nacisk na budowę społeczeństwa informacyjnego i działania na rzecz poprawy innowacyjności w regionie.

Wszystkie cele główne określają obszary współpracy dla partnerów instytucjonalnych, do których zaliczone zostały, oprócz samorządu województwa, jednostki samorządowe niższego szczebla oraz pozostali kluczowi partnerzy instytucjonalni m.in. przedsiębiorstwa, publiczne uczelnie wyższe, specjalne strefy ekonomiczne ulokowane na terenie województwa oraz podmioty wspierające rozwój przedsiębiorczości.

Katalog celów w dokumentach strategicznych z reguły jest dwupoziomowy¹⁰, co oznacza, że następnym krokiem winno być formułowanie zadań. Tematyka poruszona w strategii jest na tyle obszerna, że zdecydowano się na jeszcze jeden poziom celów, które nazwano szczegółowymi. Łącznie celów szczegółowych jest 32, z tego do pierwszego celu głównego utworzono 12, do drugiego 8, 7 do trzeciego i pięć do ostatniego, czwartego. Dopiero do nich sformułowano zadania wykonawcze. Ich realizacja prowadzi do osiągnięcia poszczególnych celów szczegółowych.

W dokumencie umieszczono także strategiczne obszary wdrażania strategii. Przyporządkowano je trzem priorytetom:

- priorytet pierwszy (firmy – F) – *zwiększenie zdolności firm do wprowadzania innowacji*,
- priorytet drugi (potencjał – P) – *wzrost wykorzystania i rozwój regionalnego potencjału badawczo-rozwojowego (B+R)*,
- priorytet trzeci (wdrażanie – W) – *utworzenie systemu wdrażania RIS-P, jako podstawowego warunku wykonalności celu generalnego strategii*.

Analiza wyszczególnionych obszarów obrazuje, jakie dziedziny są istotne z punktu widzenia realizacji strategii. Jak łatwo zauważyć są to przedsiębiorstwa, sfera badawczo-rozwojowa i budowa systemu wdrażania, należąca w dużej mierze do samorządu województwa. Priorytety odzwierciedlają zatem trzy główne grupy podmiotów zaangażowanych, zgodnie z wytycznymi dla regionalnych strategii innowacji, w kształtowanie innowacyjnego charakteru gospodarki regionu, do których należą małe i średnie przedsiębiorstwa, sfera badawczo-rozwojowa i jednostki samorządu terytorialnego.

W zamyśle autorów obszary nie tworzą kolejnego poziomu podporządkowania. Zaznaczono, że cele główne są na tyle obszerne, iż przyporządkowanie ich konkretnym obszarom (priorytetom) nie jest możliwe.

Chcąc całościowo odnieść się do dokumentu, jakim jest Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Pomorskiego należy podkreślić, że jej zawartość merytoryczna zgodna jest z wymogami stawianymi regionalnym strategiom innowacji. Stworzona została z myślą o roli, jaką w procesie zwiększania innowacyjności powinien pełnić samorząd terytorialny. Dlatego skupia się głównie na budowie systemu wspomagania rozwoju innowacji. Sam dokument przedstawiony jest, poza jednym wyjątkiem, omówionym poniżej, w sposób czytelny i zrozumiały. Przejrzystość zwiększają liczne schematy graficzne. Mankament to przyjęty macierzowy sposób prezentacji i wdrażania strategii bez jakichkolwiek związków między dwoma kryteriami podziału. Plan realizacji działań określony został dla poszczególnych priorytetów (F, P, W), które rozpisano przy pomocy

---

¹⁰ Por. D. Strahl, *Wykorzystanie opinii ekspertów do formułowania strategii rozwoju lokalnego*, (w:) A. Zalewski (red.), *Aktualne problemy gospodarki lokalnej*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 1996, s. 70

tw. metryczek działań. Stworzenie metryczek działań sugeruje, że to one będą realizowane. Równolegle zdezagregowano cele szczegółowe (H) na zadania wykonawcze, przy czym mierniki osiągnięcia celu odnoszą się do zadań, nie do działań. Niestety, w całym dokumencie brak jakiegokolwiek związku między działaniami podporządkowanymi pod priorytety a zadaniami przyporządkowanymi celom szczegółowym. Nie wynika z niego jak mają zostać zrealizowane zadania, a to do nich odnoszą się mierniki, skoro wdrażane będą działania.

Podsumowanie

Podstawowy cel tworzenia strategii innowacji dla regionu to budowa systemów regionalnych, w obrębie których przedsiębiorstwa, zwłaszcza z sektora MSP, wraz z innymi instytucjami współdziałają na rzecz tworzenia i wdrażania innowacji. Powstanie sieci powiązań i płaszczyzny współpracy nie tylko zwiększa ilość opracowywanych i wdrażanych nowych technologii, ale i poprawia świadomość na temat roli innowacji w procesie rozwoju. Wszystko to składa się na wzrost konkurencyjności firm w regionie, a w efekcie i gospodarki regionu.

Należy pamiętać, że nie wszędzie efekty wdrażania RSI były jednakowe. Doświadczenia europejskie w tym obszarze są różne – od ocen całkowicie pozytywnych do stwierdzeń, że realizacja projektów w żaden sposób nie wpłynęła na konkurencyjność gospodarek regionalnych. W niektórych regionach Europy projekty istotnie przyczyniły się do rozwiązania poważnych problemów i poprawy sytuacji, w innych siła oddziaływania, szczególnie w stosunku do poniesionych nakładów, była niewielka. Na obecnym etapie realizacji trudno wyrokować, jaka będzie skala wpływu pomorskiej RSI i na ile przyczyni się do rozwiązania kluczowych problemów i przełoży na konkurencyjność regionu. Właściwy czas realizacji strategii, czyli etap II zaczął się niedawno i na razie nie ma możliwości badania efektów. Pierwsze wyniki, związane ze stworzeniem systemu wdrażania RIS-P, a więc lata 2005-2006, prowadzą do wniosków, że wszystkie istotne zamierzenia zostały wykonane. Zwraca uwagę dość niskie zaangażowanie sektora MSP, pomimo że dokument powstał w wyniku licznych konsultacji i przedstawiciele firm mieli znaczący wpływ na wersję ostateczną dokumentu. Bez czynnego udziału przedsiębiorstw, czyli bez włączenia strony popytowej, strategia ma mniejsze szanse na to, że efekty (mierniki) osiągną założony w dokumencie poziom. Problemy pojawiły się np. - ze względu na brak chętnych - przy tworzeniu grupy branżowej firm metalowych. Niejasne jest także wspomniane wcześniej powiązanie działań z zadaniami. Z kolei przesłanką przemawiającą za wysokimi efektami wdrażania jest silne zaangażowanie najwyższych władz województwa pomorskiego, z marszałkiem województwa na czele.

Bibliografia

- [1] Baruk J., *Zarządzanie wiedzą i innowacjami*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2006,
- [2] Gaczek W. (red.), *Innowacje w rozwoju regionu*. Zeszyty Naukowe 57, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2005,
- [3] Glapiński A., *Kapitalizm, demokracja i kryzys państwa podatków. Wokół teorii Josepha Aloisa Schumpetera*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2004,
- [4] Kowalak B., *Konkurencyjna gospodarka. Innowacje – infrastruktura – mechanizmy rozwoju*, Wydawnictwo Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB, Radom 2006,

- [5] Mackiewicz M., *Regionalne strategie innowacji a konkurencyjność polskich regionów*, Uniwersytet Gdański, Wydział Ekonomiczny, Sopot 2006,
- [6] Okoń-Horodyńska E., *Instytucjonalne struktury na rzecz innowacyjności w Polsce*, [w.] E. Okoń-Horodyńska (red.), *Innowacyjność a rozwój gospodarki Polski – siły motoryczne i bariery*. Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego „Studia ekonomiczne” nr 28, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice 2003,
- [7] Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Pomorskiego – RIS-P, <http://www.ris-pomorskie.pg.gda.pl/>,
- [8] Strahl D., *Wykorzystanie opinii ekspertów do formułowania strategii rozwoju lokalnego*, [w.] A. Zalewski (red.), *Aktualne problemy gospodarki lokalnej*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 1996.

Streszczenie

Artykuł przedstawia i omawia główne założenia i kierunki działań zawarte w strategii innowacji dla województwa pomorskiego. Rozważania poprzedzono analizami na temat interpretacji pojęcia i znaczenia innowacji we współczesnej gospodarce, szczególnie gospodarce regionalnej, a także miejsca i roli regionalnych strategii innowacji, stanowiących jeden z ważniejszych instrumentów kreowania innowacji, we wzroście wykorzystania i rozwoju potencjału badawczo-rozwojowego oraz podniesienia konkurencyjności województwa.

Summary

The article shows and discusses main directions of Regional Innovation Strategy for Pomerania Voivodship. At first, there are analyses of “innovation” meaning and its significance in contemporary economy, especially in regional economy. Then, there are analyses of role of regional innovation strategies, that are one of more important tools in process of innovation creation and which help to increase growth and development of research and development potential and regional competitiveness.